

De rejser over 1000 kilometer for at komme på efterskole

Rebekka Skoralid forlod sidste år sin hjemby Leirvík på Færøerne til fordel for Grejsdalens Efterskole i Vejle. Mødet mellem færøske og danske elever er med til at skabe en bedre forståelse af Færøerne, mener antropolog

færinger i Danmark

AF JEPPE SCHROPP

schropp@k.dk

Hendes mor ville egentlig helst have, at hun blev på Færøerne. Men Rebekka Skoralid havde bare brug for at komme væk fra den lille by Leirvík, som hun havde boet i de første 16 år af sit liv. Nu skulle hun prøve noget helt nyt, noget større.

”For mig handlede det om, at jeg gerne ville prøve at komme til Danmark, ikke være på Færøerne og bare slippe væk,” siger hun.

Så i august sidste år sprang hun på et fly med retning mod Grejsdalens Efterskole i Vejle. I første omgang havde hun godt nok sin veninde med, som også skulle begynde på efterskolen, og de første dage før skolestart var hendes mor også med.

Ligesom en håndfuld af Rebekka Skoralids færøske venner tog hun på efterskole i Danmark. Det gjorde hun, selvom der i august sidste år åbnede en ny efterskole på Færøernes sydligste ø, Suduroy.

Efterskoleforeningen har ikke tal på, hvor mange færinger der går på efterskole i Danmark, men nogle danske efterskoler modtager hvert år elever fra resten af Rigsfællesskabet og har særlig øje for dem.

En af dem er Grejsdalens Efterskole. I 2001 fik de den første elev fra Færøerne, og siden har antallet af færøske elever vekslet fra år til år. Blandt dette års årgang på 86 elever, er der blot én elev fra Færøerne, men et andet år havde de for eksempel 11 elever.

Efterskolens forstander, René Brorson, ved faktisk ikke, hvordan det begyndte. Men siden de fik den første elev, har de rettet fokus mod at få færinger til efterskolen. Før nye elever begynder på efterskolen, tager forstanderen et smut til Færøerne. Sammen med en færøsk elev fortæller han de kommende elever og deres forældre om, hvad de har i vente på efterskolen i Danmark.

”Det er ikke forældrene, der ved en masse om efterskoler – det er børnene. Så det betyder meget, at vi kan fortælle dem om det, og at de kan møde tidligere elever, som har været glade for det,” siger han.

René Brorson tror, at det er med til at skabe en tillid til forældrene, og at det på samme tid kan være med til at sprede rygten blandt de unge på Færøerne.

Og det virker tilsyneladende. Allerede nu har fire færinger tilmeldt sig årgangen 2022/2023 på Grejsdalens Efterskole.

”Der gik lang tid, før jeg kunne snakke rigtigt med de danske elever – jeg tror bare, det er sådan, jeg er som person. Så hvis de andre færinger ikke havde været der, tror jeg ikke, jeg havde klaret mig igennem året,” siger Rebekka Skoralid.

Det faldt ikke Rebekka Skoralid helt naturligt at blive en del af fællesskabet på efterskolen. Hun holdt sig helst tilbage og råbte ikke op. Derfor var det en stor hjælp, at der var fem andre færinger, som hun kunne tale med på sit modersmål.

Men det er en balance, lyder det fra for-

stander René Brorson. Ikke for mange færøske elever, men heller ikke for få. Det er vigtigt, at de ikke føler sig helt alene, men der kan også være en risiko for, at de grupperer sig, hvis de bliver for mange, siger han.

Efterhånden blev det dog nemmere, og Rebekka Skoralid blev tættere med de danske elever. Og det var blandt andet, fordi de danske elever faktisk var meget interesserede i at lære færingerne at kende, husker hun.

”Eleverne var rigtig søde, og de tog godt imod os, men det var jo svært, fordi vores sprog var et andet. Men de danske elever var gode til at spørge, om vi ikke godt kunne tale dansk, når de var sammen med os. Hvis der var en dansker og fire færinger, så talte vi dansk. Og når en talte færøsk, skubbede en anden til hende og sagde: ’Hey, dansk!’,” siger hun. Det tog lidt tid at vænne sig til at tale dansk, men Rebekka Skoralid synes ikke, at kulturforskellene var til at mærke. Forstander René Brorson har heller ikke oplevet de store forskelle på de færøske og danske elever. Men det har været øjnefaldende, hvor lidt danskerne kender til Færøerne, fortæller han.

”Vi plejer at joke med vores elever om, at de lever uden elektricitet, og mange hopper faktisk på den, fordi de ikke ved ret meget om Færøerne og Grønland,” siger han og uddyber, at det, at de danske elever møder elever fra andre lande, kan være med til at give et helt andet perspektiv.

”Nogle af de danske elever kan have

meget hjemme, og så er det godt at pege på vores færøske elever, som jo har givet afkald på mere, end de danske elever har,” siger han.

Har I internet? Det spørgsmål har Annika Isfeldt fået flere gange. Hun er vokset op på Færøerne, og så har hun som antropolog specialiseret sig i postkoloniale forhold med fokus på Færøerne.

Selvom fordommene om færinger er færre end tidligere, fortæller antropologen, at de stadig lever. Og forklaringen er ifølge Annika Isfeldt, at der fra dansk side ikke er nok opmærksomhed på Færøerne.

”De to lande er knyttet på en måde, som mange danskere ikke er bevidste om. Man bliver undervist i dansk sprog og historie meget tidligt på Færøerne, og film og tv er dansktekstet, så der er hele tiden en orientering mod Danmark. Derfor kommer det også bag på mange færinger, hvor lidt danskerne orienterer sig mod dem,” siger Annika Isfeldt, som til daglig underviser på Københavns Universitet.

Man skal dog ikke underkende de forskelle, der nu engang er, fortæller hun. Selvom man ikke kan tale om et decideret kultursammenstød, kan det måske alligevel mærkes.

”Forskellene er i høj grad nogle usagte ting, som folk regner med, man forstår, fordi de færøske elever taler et næsten fejlfrit dansk. Så man bliver måske betragtet som insider, og der kan man nogle gange gå fejl af hinanden. Og det finder man først ud af, når man træder ved si-

den af hinanden,” siger Annika Isfeldt og fortsætter:

”Kulturerne er overraskende forskellige, for de kommer fra et lille land, hvor religion fylder rigtig meget, familiebånd er tætte på en anden måde, og kønsroller er til en vis grad også mere traditionelle.”

Rebekka Skoralid gjorde sig ikke store overvejelser om det kulturhistoriske bånd eller postkoloniale forhold mellem de to lande, men ifølge Annika Isfeldt spiller hun en rolle i at bringe danskerne tættere på færingerne.

”Selvom man som færinger er orienteret mod Danmark, er det noget helt andet at bo i Danmark og at leve i dansk kultur. Det er det i den forstand, at man stadig er i gang med at finde ud af, hvem man er. Og det er jo et af de allerfineste formål for efterskolerne – at eleverne skal lære sig selv at kende i samhørighed med andre,” siger hun. ■

Færinger på efterskole

► **Elever fra Færøerne** og Grønland modtager elevstøtte som andre danske statsborgere.

► **I august 2020 åbnede** Føroya Eftirskúli på Færøerne, som også tager imod danske elever.

► **Efterskoleforeningen** har ikke tal på, hvor mange færøske efterskoleelever der er i Danmark.

▲ **Rebekka Skoralid og hendes lærer havde i al hemmelighed øvet sig på at skulle synge foran skolen til dimissionen. Elever, lærere og forældre var samlet, da hun som en overraskelse sang iført den færøske nationaldragt. – Privatfoto.**